

VZLUSAT-1

po dlouhé době konečně
česká družice na oběžné dráze

Doc. Ing. Jiří MASOPUST, CSc.

18.10.2016 RADIOKOMUNIKACE 2016, Pardubice

VZLUSAT-1

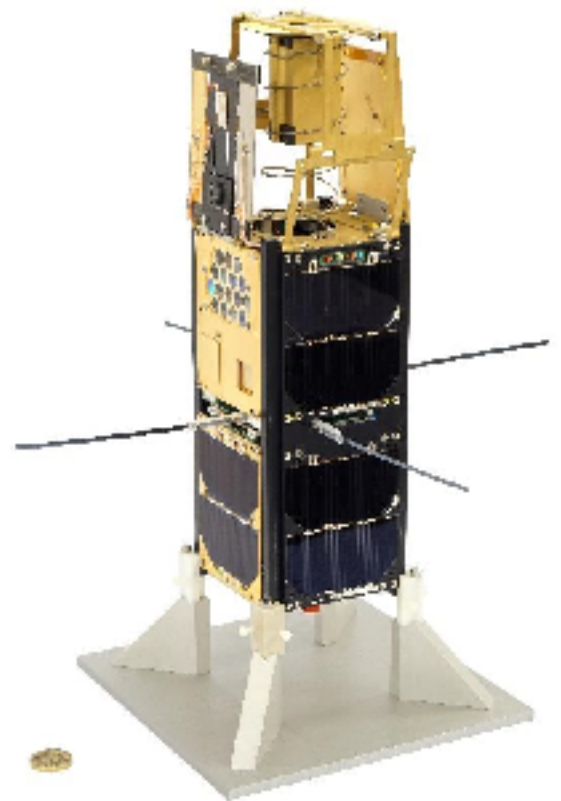
po dlouhé době konečně
česká družice na oběžné dráze ???

Doc. Ing. Jiří MASOPUST, CSc.

18.10.2016 RADIOKOMUNIKACE 2016, Pardubice

VZLUSAT-1

- ▶ Projekt QB50 – 50 nanosatelitů k výzkumu termosféry
- ▶ **Vypuštění z ruské ponorky ? X**
- ▶ **Vypuštění z ARIANE? X**
- ▶ ...
- ▶ ...
- ▶ **Dněpr – červen až září 2016 X**
- ▶ **Indický nosič - vypuštění 17.4.2017**
- ▶ **Oběžná dráha SSO 520 km, inkl. 98 st.**
- ▶ **7 družic, zbytek z ISS**
- ▶ **Problémy s registrací kosmického tělesa**
- ▶ **!!! VZLUSAT-1 připraven k vypuštění !!!**

PilsenCUBE

Historie kosmického výzkumu na FEL ZČU v Plzni (12 let)

- ▶ cz-Cube 2004-2014
- ▶ **PilsenCUBE od 2008**
- ▶ GAČR 102/09/0455. „Energeticky úsporná platforma pro experimentální výzkum na bázi pikosatelitů“ 2009 – 2013
- ▶ **VZLUSAT-1**
- ▶ TAČR TAO4011295 “Širokoúhlý systém pro rentgenové zobrazování s detektorem Timepix“

Tým kosmického výzkumu na FEL ZČU v Plzni (12 let)

Katedra aplikované elektroniky a telekomunikací

Oddělení telekomunikační a multimediální techniky

- ▶ Doc. Ing. Jiří Masopust, CSc.
- ▶ Ing. Ivo Veřtát, Ph.D.
- ▶ Ing. Richard Linhart, Ph.D.
- ▶ Ing. Aleš Voborník, Ph.D.
- ▶ Ing. Michal Pokorný, Ph.D.
- ▶ Ing. Jan Mráz, Ph.D.
- ▶ Ing. Pavel Fiala

Zapojení studentů - Bakalářské práce (6)

- ▶ Softwarové analyzování vysílání pikosatelitu PilsenCUBE
- ▶ Sestavení a testy solární stěny pikosatelitu PilsenCUBE
- ▶ Testování akumulátorů a superkapacitorů pro projekt pikosatelitu PilsenCUBE
- ▶ Analýza vlastností programů pro sledování satelitů
- ▶ Návrh a konstrukce transvertoru pro radioamatérské pásmo 144MHz
- ▶ Průzkum aktivity v pásmech pro družicovou komunikaci

Zapojení studentů - Diplomové práce (13)

- ▶ Vícestavové rozmítané modulace
- ▶ Konstrukce pikosatelitu CubeSat z hlediska radiačního stínění elektronických systémů
- ▶ Hybridní modulace pro komunikační systém pikosatelitů
- ▶ Monitoring rádiového spektra pomocí softwarově definovaného rádia
- ▶ Srovnání superkapacitorů a akumulátorů pro napájení subsystémů pikosatelitů
- ▶ Analýza využitelnosti optických senzorů v systému pro zjištění orientace pikosatelitu PilsenCUBE
- ▶ Analýza rádiového vysílání pikosatelitů
- ▶ Automatizace testovací lavice pro měření vlastností solárních článků v projektu pikosatelitu PilsenCUBE
- ▶ Programové moduly pro komunikační jednotku pikosatelitu PilsenCUBE
- ▶ Návrh obvodů pro stabilizační systém pikosatelitu PilsenCUBE
- ▶ Pozemní testy a simulace fotovoltaických článků pikosatelitu PilsenCUBE
- ▶ Testování germániových a křemíkových fotovoltaických článků
- ▶ Precizní snímač polohy anténního systému

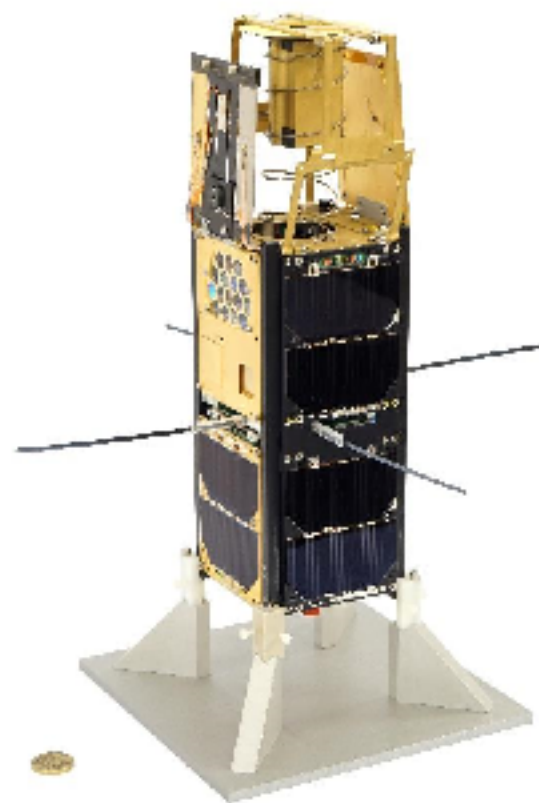
Zapojení studentů - Disertační práce (2+2+1)

- ▶ Odhad parametrů dráhy satelitu pomocí signálů pozemních FM sítí (Ing. Richard Linhart 2012)
- ▶ Efektivní komunikační systém pikosatelitů (Ing. Ivo Veřtát 2012)
- ▶ Řešení moderních rozvodů satelitní televize využitím maticových prepínačů (Ing. Michal Pokorný 2012)
- ▶ Možnosti integrace anténního systému do přijímače digitální televize (Ing. Jan Mráz 2012)
- ▶ Zpracování signálu v družicových systémech (Ing. Pavel Fiala 2016)

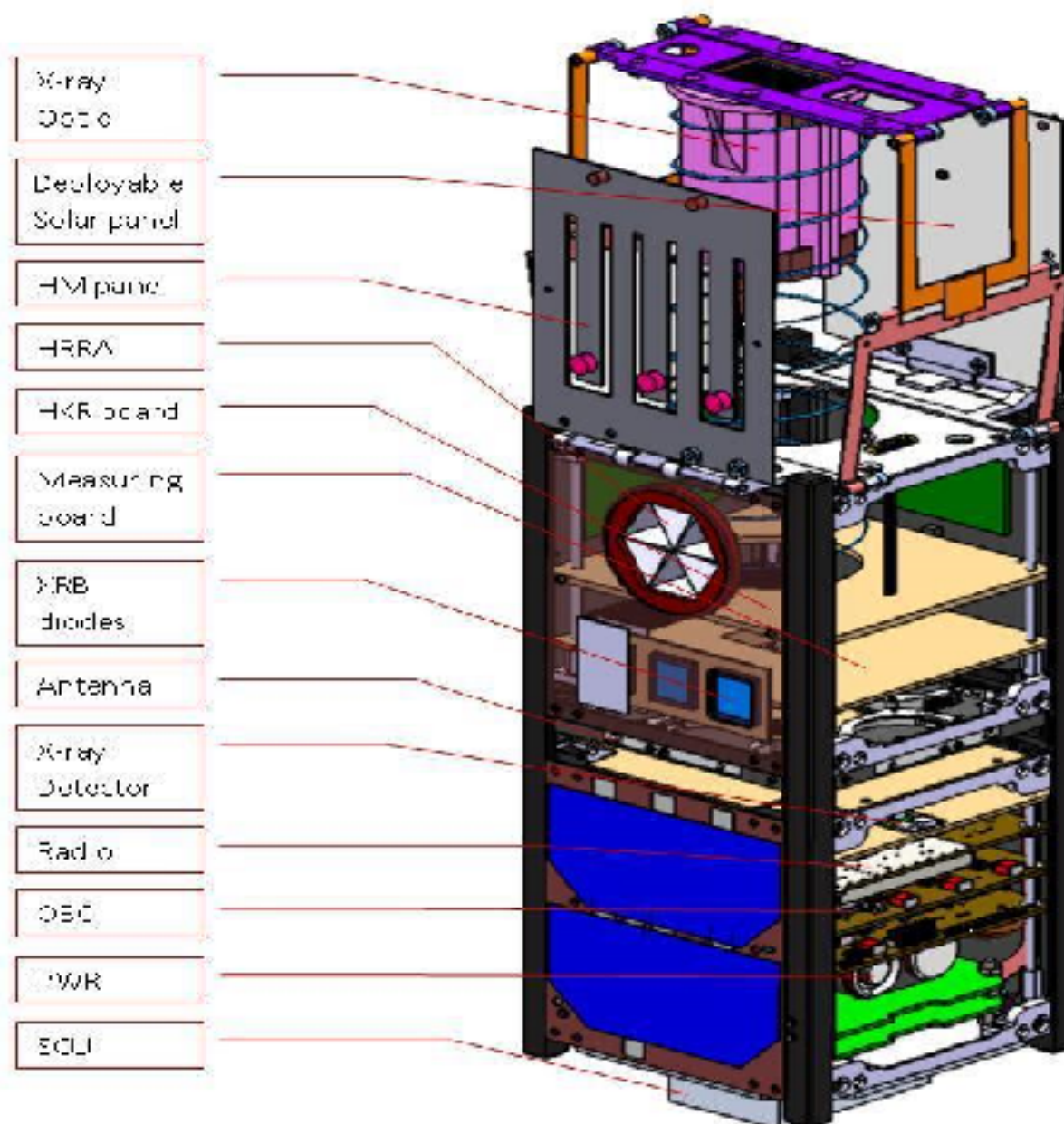

Mise VZLUSAT-1

- ▶ Česká technologická nanodružice
- ▶ Hmotnost 2 kg, rozměry 10x10x20 cm
- ▶ Projekt QB50
- ▶ Společný vývoj VZLÚ, Rigaku, HVM Plasma, ČVUT, 5M, TTS, ZČU
- ▶ Vypuštění 17.4.2017, Indie
- ▶ Oběžná dráha SSO 520 km, inkl. 98 st.

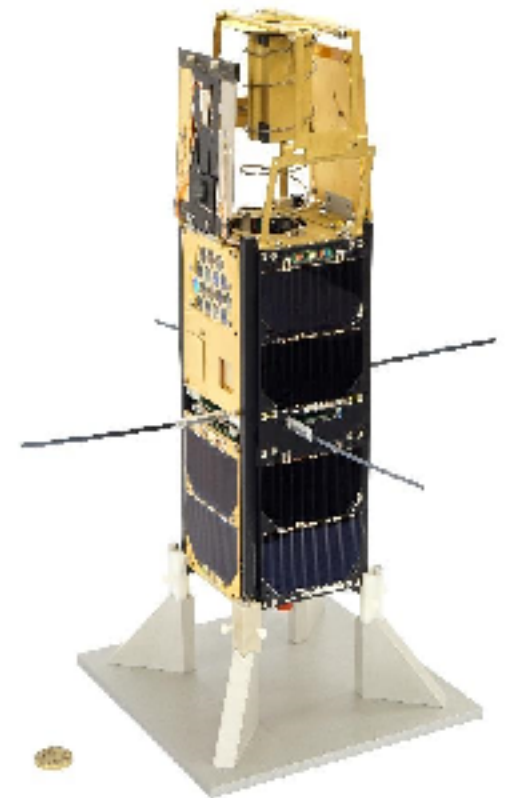

VZLUSAT-1 unikátní technologická družice

Klíčové experimenty na VZLUSAT-1

- ▶ **FIPEX**
- ▶ **Kompozitní radiačně stínící materiál**
- ▶ **Solární panel na kompozitním podkladu**
- ▶ **Mechanismus výklopných panelů**
- ▶ **Rentgenový teleskop s detektorem TIMEPIX**
- ▶ **Měření emisí těkavých materiálů v kosmu**
- ▶ **Automatizovaný distribuovaný komunikační systém pro ovládání a sběr dat**

Experiment FIPEX

- ▶ **Projekt QB50**
- ▶ **FIPEX – výzkum termosféry - měření atomárního kyslíku**
- ▶ **ϕ -(Phi=Flux)-Probe-Experiment (FIPEX) od Institute of Aerospace Engineering, Technische Universität Dresden (TU Dresden), Německo (měření aktivity kyslíku)**
- ▶ **Měření povrchové teploty (Surface thermal monitors (STM) (dodané MSSL), Belgie.**

Kompozitní materiály pro stínění radiace

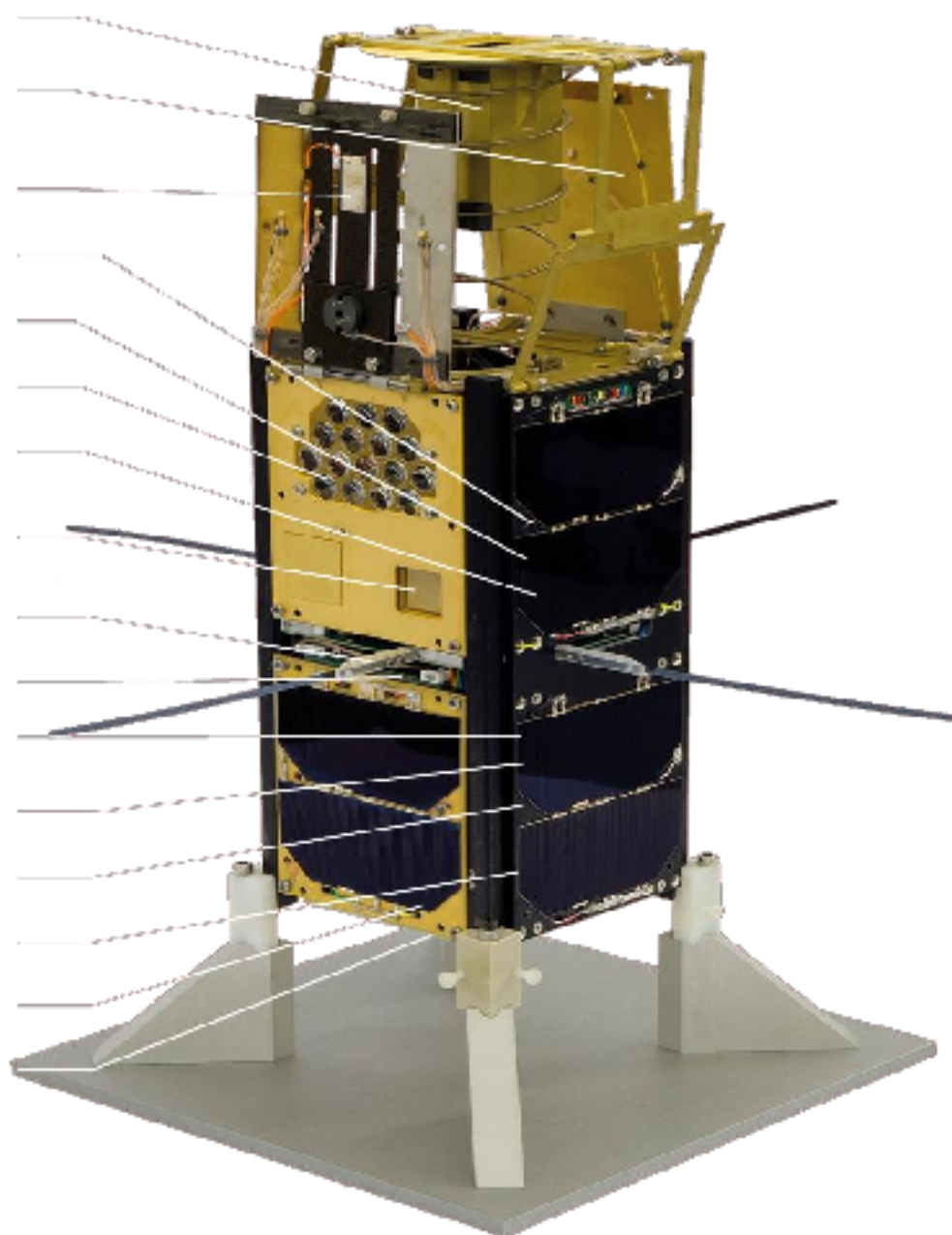
- ▶ **Nižší hmotnost**
- ▶ **Lepší účinnost**
- ▶ **Jednoduchá zpracovatelnost**
- ▶ **Netradiční aplikace (plášť kosmických sond a lodí, obydlí na Měsíci a Marsu, chlazení a ohřev subsystémů)**
- ▶ **5M, TTS, ...**

Miniaturní rentgenový teleskop

- ▶ Račí oko
- ▶ Skleněná povrstvená optika
- ▶ Rigaku
- ▶ 3 – 60 keV
- ▶ Detekce senzorem TIMEPIX (ČVUT)
- ▶ Unikátní použití pro vyšší energie záření
- ▶ Miniaturizace (25 cm !)
- ▶ Sledování slunce, zdrojů rtg záření v kosmu i zemské atmosféře

VZLUSAT-1 unikátní technologická družice

RTG optika
Výklopný Solární panel
IIM panel
HKR deska
HM deska
RRA
Measure deska
XRB diody
Anténa
Volatiles
RTG detektor
Rádio
OBC
PWR
Solární panel
FIPEX

Role FEL ZČU v Plzni na misi VZLUSAT-1

▶ **POZEMNÍ SEGMENT PROJEKTU VZLUSAT-1**

- ▶ Rádiová komunikace a povelování satelitu., telemetrie, přenos dat z payloadů
- ▶ Ukládání a předávání dat centru mise QB50 a zúčastněným vědeckým týmům projektu VZLUSAT-1
- ▶ Vytvoření jednoduchého interfejsu “human to satellite” pro vedoucí projektu a operátory

▶ **SENZORY NA SATELITU VZLUSAT-1**

- ▶ Vývoj optické ultrafialové spouště pro rentgenové zobrazování slunce
- ▶ Vývoj infračervených senzorů satelitu

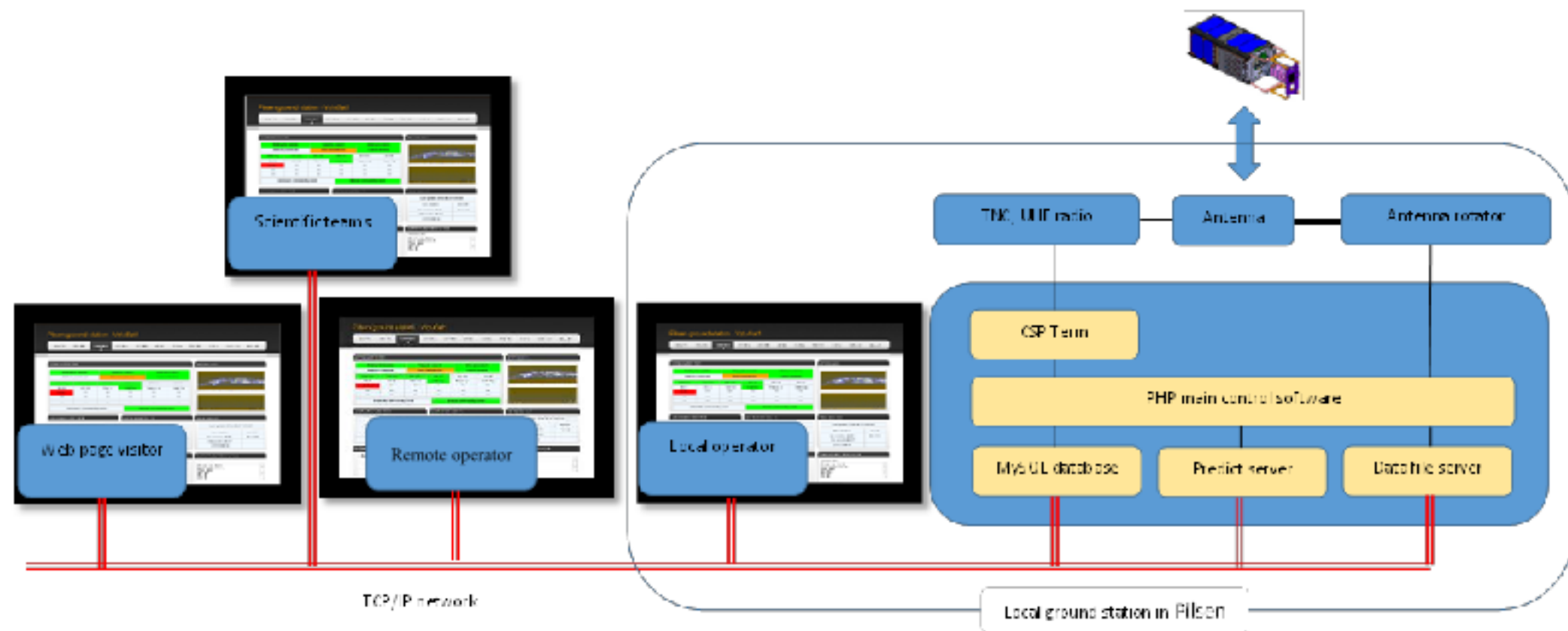
Pozemní segment VZLUSAT-1

- ▶ Originálně vyvinuta v rámci projektu PilsenCube (od roku 2009)
- ▶ GPS: 49°43'25.778"N, 13°20'58.626"E; 400m n.m., 20m nad terénem, LOC: JN69QR, budova FEL ZČU v Plzni
- ▶ Vybavení:
  - ▶ ICOM IC910H transceiver
  - ▶ USRP N-210 SDR
  - ▶ Dvousý anténní positioner AlfaSpid
  - ▶ 145 MHz anténa se ziskem 10.2dB
  - ▶ 435 MHz anténa se ziskem 14.1dB
  - ▶ 2400 MHz parabolická anténa o průměru 1.9m
  - ▶ LNA 145 MHz a 435MHz s bypass relé
  - ▶ GomSpace NanoCom TNC + CSP Term sw
  - ▶ PC s OS Linux, UPS, optické připojení k internetu

Pozemní segment VZLUSAT-1

Pozemní segment VZLUSAT-1

Děkuji za pozornost

Autoři:

Doc. Ing. Jiří Masopust, CSc. (ZČU)

Ing. Ivo Veřtát, Ph.D. (ZČU)

Ing. Richard Linhart, Ph.D. (ZČU)

Ing. Aleš Voborník, Ph.D. (ZČU)

Ing. Vladimír Dániel, Ph.D. (VZLÚ)